

Business

Petročajna - prva kompanija na svetu vredna bilion dolara. Vodeći azijski proizvođač nafte i gasa *Petročajna* je postala najveća kompanija po tržišnoj vrednosti na svetu, vredna oko bilion dolara. Ova kompanija je svoje deonice već uvrstila u javnu ponudu na berzama u Hong Kongu i Njujorku, a na šangajskom finansijskom tržištu se pojavila ove nedelje u najvećoj dosadašnjoj kineskoj inicijalnoj javnoj ponudi. Odmah po otvaranju tržišta, deonice te kompanije su postigle cenu od oko \$6,5 što je povećanje od 191%. Početna javna ponuda *Petročajne*, koja je prodajom 4 milijarde deonica prikupila gotovo 9 milijardi dolara, je najveća u svetu u ovoj godini i najveća u istoriji Kine. Sa druge strane, pod uticajem IPO-a *Petročajne* vodeći kineski berzanski indeksi su zabeležili pad vrednosti od oko 2 procenta. Interesantno je da prema ovim podacima kineska industrija nafte i gasa gotovo dvostruko vrednija od američkog *EksonMobila*.

Od igle do lokomotive i od čaja do sira. Britanci su poznati po uživanju u jelu i piću. Najveći broj proizvoda koje Britanci svakodnevno koriste do nedavno su se uvozili, a sada se proizvode i u Britaniji. *Posh* čokoladu koju su uvozili iz Belgije, sada proizvode i izvoze u Irsku, Belgiju, Francusku i Holandiju. Četvrtinu britanskog izvoza ostvaruje viski, i za prvih 6 meseci izvoz je dostigao cifru od oko £1.1 mlrd, što je za oko 9% više od prošlogodišnjeg za isti period. Najveći izvoz pića se ostvaruje na azijskim tržištima. Britanci od nedavno piju i domaći čaj. Najveći izvoz čajeva je u Kanadu i za prva dva kvartala iznosi £16.6 mil. Žitarice se uspešno plasiraju na tržište Grčke i sada je ovo uobičajeni grčki doručak, iako nije tradicionalni. Veliki uspeh je izvoz sireva u Francusku. Britanija ima plan da proizvodi namirnice koje koriste doseljenici u svojim nacionalnim kuhinjama.

Pad dolara izaziva proteste u Dubaiju. Pad dolara je značajno uticao i na veliki broj najamnih građevinskih radnika koji su poslednjih godina uglavnom angažovani na izgradnji velelepni građevina u U. A. Emiratomima. Kako je domaća valuta dirham vezana za dolar, ionako niske nadnice su postale još niže što život oko milion građevinskih radnika, naročito u Dubaiju, čini gotovo nemogućim. Ovo je navelo radnike na proteste u kojima traže radikalno veće plate i bolje uslove života.

eBay pomaže siromašnima. eBay, najveći svetski aukcijski web sajt, lansirao je sajt koji omogućava ljudima da investiraju novac i pomognu onima kojima je taj novac potreban. Web sajt, nazvan *MicroPlace*, ima funkciju brokera između investitora i finansijskih organizacija. Za svotu od \$100, investitori će moći da pomognu preduzetnicima u siromašnim zemljama a oni će za uzvrat dobiti povraćaj od 1.5% - 3.0 % godišnje.

Communications

Facebook istraživanje. Prema podacima do kojih je došla istraživačka kuća *Hitwise*, najveći broj ljudi koji otvaraju naloge na portalu za druženje *Facebook* su studenti između 18 i 24 godine. „Analizirajući 172 kategorije web stranica koje se posete nakon ulogovanja na *Facebook*, iznenađuje podatak da su na prvom mestu pretraživači a ne porno sadržaji, čiji je procenat posete u protekle dve godine opao sa 16,9% na 11,9% od ukupnih poseta u SAD“, kaže *Bil Tancer*, direktor istraživačke kuće. Takođe je primetan i porast interesovanja za sajtove za „social network“ koji stoje „rame uz rame“ sa pretraživačima. Prema *Tanceru*, mlada populacija je virtuelno razgolícena tela zamenila četovanjem sa prijateljima u virtuelnim sobama.

Online Amerikanci. Istraživanje je pokazalo da čak 80% odraslih Amerikanaca svakodnevno koristi internet. Čak četiri od pet odraslih stanovnika SAD koristi usluge interneta. "Ovo je prilično impresivna brojka", izjavila je *Regina Corso* direktor *Harris poll*-a koji sprovodi istraživanje. Istraživanje je sprovedeno među 2062 odraslih Amerikanaca, a anketa je pokazala da više od 79% njih nedeljno na internetu provede oko 11 sati.

Blogerka u 95. godini. "Danas mi je rođendan, a moj unuk mi je poklonio blog", piše na početku svog bloga 95-godišnja *Maria Amelia Lopez*. "U početku sam mislila da je blog samo internet verzija dnevnika", rekla je ona. "Kad sam videla unuka kako koristi Internet, to mi je odmah privuklo pažnju. Rekla sam: Što je ovo? O svemu možeš nešto pronaći. Želim Internet!". Njen blog amis95.blogspot.com ima otprilike 60.000 redovnih posetioca, piše *Reuters*.

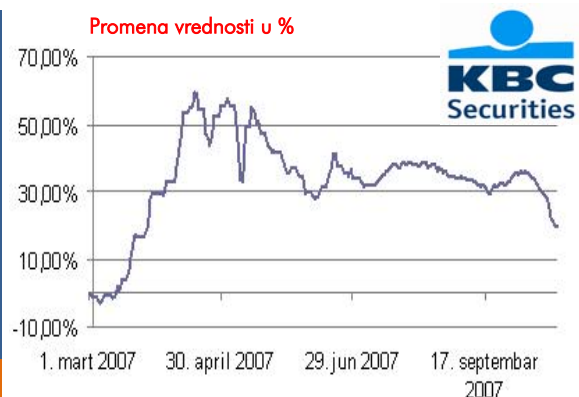
Britanci - "milijarder". Prema istraživanju *Mobile Data Association MDA*, Britanci nedeljno šalju više od milijardu poruka putem svojih mobilnih telefona. Ovi podaci su za 25% veći u odnosu na prošlu godinu i nedeljno slanje poruka ove godine je, po rečima *MDA*, jednako godišnjem slanju poruka u davnoj 1999. godini. *Mike Short*, direktor *MDA*-a kaže da su ovi podaci premašili sva očekivanja i da se praktično svake sekunde u Britaniji pošalje 4.000 poruka. Istraživanje je takođe pokazalo da zaposleni više koriste mobilne telefone zbog slanja poruka svojim dobavljačima, klijentima i kolegama. Britanija se sada nalazi na šestom mestu kao zemlja koja šalje najviše poruka.

BC Portfolio

Ozbiljni ulagači uvek dobro ispituju teren, svesni su političke situacije i nerešenih problema, ali ih to ne obeshrabruje. Oni se ne oslanjaju samo na naslove u novinama već dublje ispituju tržište, koje u Srbiji ima dugoročni potencijal kažu evropski finansijski stručnjaci. U odnosu na prošlu nedelju naše akcije su napravile izvestan napredak. Ali ipak, *Petročajna* ostaje neprikosnoveni igrač na svetskim berzama.

Naziv akcije	Vrednost 1. mart	Vrednost 08. novembar
Komercijalna banka	186.000,00	230.000,00
AIK banka	133.254,00	195.588,00
Dunav osiguranje	127.200,00	136.632,00
Univerzal banka	99.590,00	86.000,00
Tigar	132.459,00	130.985,00
Energoprojekt holding	132.203,00	218.927,00
Ukupna vrednost	810.706,00	998.132,00

Tips & Tricks – Kako sprečiti uobičajene greške prilikom zapošljavanja

Nauka nije uvek od pomoći tipičnom biznismenu. Ali u oblasti izučavanja i ocenjivanja efikasnosti različitih metoda prilikom zapošljavanja kandidata, istraživači imaju dosta toga da ponude. Istraživanja Univerziteta u Mičingenu su pokazala da prosečni intervju povećava šanse da izaberete najboljeg kandidata za samo 2%. Drugačije rečeno, ako bacate novčić imate veće šanse da izaberete pravog. Zašto je intervju tako slabo sredstvo i još uvek se često koristi prilikom selekcije? BC Bilten vam otkriva 5 najčešćih grešaka koje poslodavci čine prilikom zapošljavanja radnika.

1. Oslanjanje na intervju prilikom procenjivanja kandidata.

Većina menadžera ne planira intervju i ne utvrđuje najbolje odgovore po kojima će proceniti kandidata pre intervjuja. Kandidati prođu mnogo više intervjuja od većine menadžera, zbog toga su u prednosti jer mogu bolje da predstavljaju sebe nego što prosečan menadžer može stvarno da ih "pročita". Menadžeri obično procenjuju i na osnovu fluida koji osećate kod kandidata što je važno za zajednički rad, ali to ne garantuje kandidatov kvalitet.

2. Regrutovanje uspešnih ljudi kao "role model".

Zvuči logično pokušati duplirati uspeh. Greška je u tome zato što razlozi iz kojih ljudi uspevaju nisu jasni samo merenjem karakternih crta najboljih među njima. Morate znati u čemu se razlikuju najbolji kadrovi od najlošijih. Na primer, uzmite u obzir veliku studiju koja je bazirana na uzorku od 1000 najboljih prodavaca u preko 70 kompanija. Tri karakteristike koje su svi ti kadrovi posedovali su: 1) verovanje da prodaja zavisi od dobrih veština, 2) uvek su dobro doterani 3) nošenje konzervativne odeće, pogotovo crnih cipela. Međutim, kada su najlošije kadrove u tim kompanijama ocenjivali, ispostavilo se da su i oni uglavnom posedovali te tri karakteristike. Procenjajte ključne veštine za uspeh upoređivanjem razlika između velikog broja uspešnih kadrova i neuspešnih da biste pronašli faktore koji odvajaju pobednike od gubitnika. U suprotnom, desiće vam se da ste izabrali harizmatičnog i energičnog kandidata koji brzo propada, ali sa stilom.

3. Postavljanje previše kriterijuma.

Najvažnije procenjivanje uspeha na poslu je bazirano na 6-8 faktora, ne više. Dodavanje još kriterijuma oslabiće šanse za dobru selekciju jer razvodnjavanje kriterijuma dodavanjem onih kojih lepo zvuče zapravo će upropastiti procenu uspešnosti i preciznost selekcionog procesa.

4. Lični primer?

Poznati advokat jednom je rekao: „Advokat koji bi zastupao samog sebe ima idiota za klijenta“. To je jednako tačno prilikom zapošljavanja novih radnika. Za neke menadžere prodaje, na primer, koji su postali menadžeri na osnovu njihovog uspeha kao prodavci, veruje se da mogu instiktivno da prepoznaju dobre kandidate. Mnogi top menadžeri su učili na svojim greškama i postali su oprezniji. Oni češće koriste objektivne i nezavisne izvore da bi potvrdili ili odbacili svoje instinkte. Inače bi nesvesno koristili sebe kao kalup. Kada koristite sebe kao uzor, vaš ego će vam se isprečiti. To se dešava svima i taj poremećaj može uticati na vašu objektivnost u procenjivanju drugih, što prouzrokuje fatalnu grešku prilikom zapošljavanja.

Bovan Consulting na Job Fair-u Ne postoji druga šansa za prvi utisak!

Bovan Consulting je ove nedelje održao predavanje na Job Fair-u i pružio stručnu podršku studentima tehničkih fakulteta. Studenti završne godine i diplomci tehničko-tehnoloških fakulteta imali su priliku da slušaju predavanje **Priprema za razgovor za posao**. Tim povodom menadžer konsultantske kuće Bovan Consulting Dragana Tasić je ukazala na moguće situacije i greške koje kandidati prave prilikom razgovora za posao. Predavanje je prisustvovao veliki broj studenata koji je pomno pratio savete i postavljao brojna pitanja. Nadamo se da će ovim predavanjem trema i nesigurnost nestati, a da će studenti poslušati savet da **ne postoji druga šansa za prvi utisak!**

5. Loša provera prethodnih referenci.

Različite agencije za zapošljavanje kažu da postoji veliki procenat lažnih informacija u CV-u ili u prijavi za posao, tj. 15-20% onih koji konkurišu za posao pokušavaju da sakriju neke mrlje iz prošlosti. Iako to iziskuje dodatni trud, uradite detaljnu proveru bitnih informacija da vam to kasnije ne prouzrokuje probleme. Osoba koja izvrće činjenice da bi dobila zaposlenje verovatno će kasnije izvrdati kodekse kompanije.

Vuk dlaku menja, a ćud nikako.

Kako izbeći greške pri zapošljavanju novih kadrova?

1. Procenite kandidata samo na osnovu veština koje su mu neophodne za dobre poslovne rezultate. Koristite upitnike koji otkrivaju poslovne veštine i moguće poslovne učinke. Koristite analize koje će vam pomoći da odredite koje su veštine najbitnije za dato radno mesto.
2. Obezbedite najbolju moguću podršku odnosno savetnika za zapošljavanje. Ukoliko ga nemate, pomozite svom osoblju, ako je potrebno, tokom cele selekcije što uključuje i pomoć pri intervjuima i ostalim aktivnostima.

Srbiju nakon parafiranja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Evropskoj uniji tek čekaju najveći izazovi kažu u EBRD. Po svemu sudeći izazov čeka i berzu pogotovo kada je najavljena i besplatna podela akcija društvenih preduzeća za sve one građane koji akcije nisu dobili i to u vrednosti od 1000 evra. Razmišljajte kakav portfolio akcija možete napraviti za taj iznos.

Vaš Bovan tim

Zapošljavanje ljudi je umetnost a ne nauka, i nikad se ne zna da li će se neko uklopiti u korporativnu kulturu. Kada shvatite da ste napravili grešku, morate se osloboditi troška i nastaviti dalje.

Howard Schultz

SEMINARI, KONFERENCIJE:

- 08. 11. 07. - "Upravljanje stresom", Privredna komora Beograda i Centra za poslovno obrazovanje i unapređenje kvaliteta, Privredna komora Beograda sala II, Beograd
- 14. - 16. 11. 07. - "Marketing - principi, organizacija i tehnike", Adižes, Beograd
- 16. 11. 07. - "CEFTA-Sporazum i tržište robe široke potrošnje u jugoistočnoj Evropi", Ekonomist, Hyatt
- 19. - 20. 11. 07. - "Upravljanje promenama", Adižes, Sarajevo
- 19. - 23. 11. 07. - "BizDays", Svetski trgovinski centar, Bukurešt, Rumunija
- 29. 11. 07. - "Brian Tracy uživo u Beogradu", Sava Centar, Beograd
- 26. - 30. 11. 07. - "PR week", Media Centar, Attache PR agency, Beograd
- 05. - 06. 12. 07. - "Finansijske usluge u jugoistočnoj Evropi", Ekonomist, 3. forum, Hotel Hyatt
- 06. 12. 07. - "Burnout sindrom", Privredna komora Beograda i Centar za poslovno obrazovanje i unapređenje kvaliteta, Privredna komora Beograda sala II, Beograd

Urednik: Ana B. Bovan, zamenik urednika: Maja Vlahović
Za vas pišu i:
M. Barać Stojanović, M. Djordjević, D. Tasić, M. Denić,
R. Zogović, S. Stojanović
Grafički dizajn: A. Nikolić LOOP

Bovan Consulting
BUSINESS & STRATEGY COUNSEL

Prijava i reklamiranje: bc.bilten@bovan.eu
Adresa redakcije: Žorža Klemansoa 13,
11000 Beograd, Srbija
posetite bovan.eu
Fix +381 11 3036 133, 3036 134,
fax +381 11 3284 380